

Veľká epická próza II – próza naturizmu

1. Charakterizujte **prózu naturizmu**.

5b

2. Porovnajte postavy **Petra** a **Jána Zápotočného**.

6b

Peter:

Jano Zápotočný:

3. Priblížte dej románovej novely **Drak sa vracia**.

6b

4. Nájdite v diele **Drak sa vracia** 3 znaky rozprávky.

3b

1)

2)

3)

5. Na základe ukážky: (viď nižšie)

1. vysvetlite, prečo dedinčania pomenovali **Matrina Lepiša Drakom**.

4b

2. Vypíšte súčasné výrazy pre archaizmy/ vysvetlite historizmy:

6b

a) sklep	d) lážovec
b) chasník	e) slamenička
c) examenovať	f) opatrovník

Lebo že sa stal nešťastím dediny, bolo už celkom isté. Ohne, povodne, hlad a choroby sprevádzali jeho kroky a boli pamiatkou na jeho prítomnosť. Tak aspoň usúdila dedina a taká musela byť pravda. Veď nikto ani poriadne nevedel, kde sa tu vzal a odkiaľ prišiel. Starý Lepiš Madlušovie našiel ho vraj pred rokmi povýše Boce, keď sa vracal cez Čertovicu z jarmoku v Brezne. Lepiš bol už vtedy napoly slepý, ale jeho kôň, kôň, ktorý bol múdrejší ako teplický richtár, zastal vraj vtedy sám od seba na ceste a nepohol sa, kým gazda nezišiel z voza a nenahmatal podľa hlasu v tme vedľa cesty uzímené, drobné tielko.

Nik nevie, ako vtedy starý Lepiš kalkuloval, jedni vravia že si chcel iba vychovať z chlapca opatrovníka, iní tvrdia, že vedľa decka našiel i plný mešec dukátov. Dost' na tom, stihol ho ešte vyučiť svojmu remeslu a v dedine sa o ňom dozvedeli až potom, keď bol hrnčiar načisto slepý a keď ho chlapča vodilo za ruku do krčmy a do sklepa. Nebyť toho, že ho vôbec nepúšťal od seba, bol by hádam vyrástol z decka celkom súci chasník. Takto sa však vôbec nedostal medzi deti svojho veku, takže keď mal štrnásť rokov, boli jeho spôsoby a jeho držanie celkom podobné spôsobom a správaniu dospelého človeka. V reči používal tie isté slová ako jeho opatrovník, a ak sa len dalo, obchádzal ľudí v širokom oblúku. Podľa toho správala sa k nemu i dedina: nebrala ho jednoducho na vedomie. Chlapčiská hádzali síce za ním skaly, keď išiel hore cestou s hlavou vtiiahnutou medzi pleciami a s pohľadom zapichnutým do zeme, no inak si ho nikto nevšímal. Zbadali ho vlastne až vtedy, keď zomrel jeho opatrovník a keď sa ukázalo, že nezomrel od staroby, ani na chorobu, ale po páde do jamy na hlinu. Z chlapčiska, ktoré za celý čas, keď ho examenovali, nezodvihlo oči od zeme, ledva vytiahli, ako sa to vlastne stalo. Našiel ho vraj deň predtým v opustenej jame, kde už dávno nekopali, v hlbokom bezvedomí. Sám a bez pomoci, on, štrnásťročný chlapec, vovliekol vraj ťažkého starca do izby a uložil ho na lavicu. Sedel vraj pri ňom celú noc a celý deň, kým sa starec neprebral a neposlal ho po ľudí do dediny. Šiel, ale keď sa vrátil, našiel ho už mŕtveho. Znelo to celkom vierohodne, pretože starec bol slepý a ľahko mohol spadnúť do jamy na hlinu. A spočiatku každý tomu aj uveril. Len neskôr, po rokoch, keď sa na dedinu začalo valiť nešťastie za nešťastím a keď začali hľadať jeho pôvodcu, spomenuli si znovu na tú príhodu. A tu vznikla celkom nová verzia o smrti starého Lepiša. Nikomu sa už nezдалo prirodzené, že zomrel po páde do jamy. Poznal predsa dobre okolie svojho domu. Drak (vtedy – od smrti nebohej Evy Bugáčovej, ktorú našli zahrdúsenú v žitisku neďaleko vyžihárne – volali ho už Drakom), Drak ho vraj jednoducho zabil, pretože prísny starec stal sa mu nepohodlný a pretože sa ulakomil na jeho peniaze. Spomenuli si, že Lepiš mal po smrti hlbokú ranu na čele. A našli sa i takí, čo videli Draka špárou v okenici, ako čítal tie peniaze po nebohom Lepišovi. Mal ich vraj plnú slameničku. Držal ju na kolenách a vykladal z nej samé strieborné lážovce dobrej ražby do kôpok na stole. Pravda, tí traja, čo sa raz, keď bol Drak na jarmoku, pokúsili vyskúmať toto tajomstvo, neradi na to spomínajú. Drak ich prekvapil uprostred noci, keď prekutávali jeho dom, a hoc bol proti nim sám, poviatal ich všetkých do kozlíkov a hrozne doriadených doviezol ich na vozíku, čo s ním prišiel z jarmoku, späť do dediny. Tu ich vysypal do plytkého jarku, ktorý tečie poza dvory a je plný zápachajúcej hnojnice. Tam ich našli za rána hrabáčky, idúce na lúky, a môžete si myslieť, že tí traja sa veľmi nevystatovali svojím dobrodružstvom. Ani jednému sa dohromady nič nestalo, no na tú noc v jarku, nemohli zabudnúť.

Σ30b